

Till företag enligt intern sändlista

Marknadskontroll av fästelement

Boverket kommer under juni 2021 att påbörja marknadskontroll av fästelement som omfattas av någon av de harmoniserade standarderna SS-EN 14545:2008¹ eller SS-EN 14592:2008².

Boverket är ansvarig myndighet för marknadskontroll av byggprodukter som tillhandahålls på marknaden i Sverige. Marknadskontrollen kommer i ett första skede omfatta dokumentationskontroll, men ger också Boverket tillfälle att informera och ge vägledning om prestandadeklarationer, CE-märkning och byggproduktförordningen (CPR)³.

Ett urval av ekonomiska aktörer kommer att inkluderas i kontrollen. Om ert företag blir aktuellt för kontroll kommer ni att få mer information om detta längre fram.

I detta brev hittar ni information om gällande bestämmelser och om hur marknadskontrollen kommer att gå till.

Om ni känner till företag som skulle ha nytta av informationen, men som inte har fått brevet, får ni gärna skicka det vidare till dem. Det går också bra att upplysa Boverket om sådana företag och man får naturligtvis vara anonym. För att Boverket ska kunna ta med dem i detta projekt behöver vi upplysningar **senast den 24 juni 2021** till e-postadressen på brevets sista sida.

¹ SS-EN 14545:2008 Träkonstruktioner – Mekaniska förbindare av stål – Krav.

² SS-EN 14592:2008 Träkonstruktioner – Dymlingformade förbindare av stål (inkl. klammer) – Krav.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG.

Så går marknadskontrollen till

Boverket kommer att kontakta ett antal företag och begära in dokumentation.

Vilken dokumentation Boverket begär in beror på vilken typ av aktör ert företag är:

- Om ni säljer fästelement under eget namn eller varumärke är ni tillverkare enligt byggproduktförordningen.
- Om ni köper fästelement från en aktör inom den inre marknaden⁴ och säljer vidare under det ursprungliga varumärket är ni distributör.
- Om ni importerar fästelement från ett tredjeland⁵ och säljer vidare under det ursprungliga varumärket är ni importör.

Dokumentation som kommer att begäras in

Boverket kommer att begära in följande dokumentation från samtliga aktörer som har valts ut:

- en kopia av prestandadeklarationen
- CE-märkning (en kopia eller ett foto)
- bruksanvisning och eventuell säkerhetsinformation

Från tillverkare kan vi dessutom komma att begära in underliggande teknisk dokumentation.

Vi kan även komma att begära ytterligare dokumentation från importörer.

Provning av fästelement

Boverket kommer att köpa in och låta prova ett antal fästelement hos ett oberoende provningslaboratorium. Syftet med provningen är att kontrollera att produkternas faktiska prestanda stämmer överens med uppgifterna i prestandadeklarationen.

Om provningen visar att produktens faktiska prestanda inte motsvarar den prestanda som angetts i prestandadeklarationen och CE-märkningen, kan Boverket komma att besluta att ni ska ersätta myndighetens kostnader vid provtagning och undersökning av prov, (11 kap. 8 b § plan- och bygglagen (2010:900) och Boverkets allmänna råd (2016:16) om ersättning för provningskostnader vid marknadskontroll av byggprodukter).

⁴ Inre marknaden = EU och Island, Liechtenstein, Norge, Schweiz och Turkiet.

⁵ Land utanför den inre marknaden.

Byggproduktförordningen

I korthet innebär byggproduktförordningen ett gemensamt sätt att bedöma och beskriva byggprodukters egenskaper. Metoder och kriterier för bedömning och provning av produkters väsentliga egenskaper finns i olika, för produkten specifika, harmoniserade standarder.

Byggprodukter som omfattas av en harmoniserad standard ska ha en prestandadeklaration, vara CE-märkta samt åtföljas av eventuella bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter för att få säljas på den inre marknaden. För produkter som säljs i Sverige måste prestandadeklarationen och eventuella bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter vara på svenska.

De olika aktörernas ansvar

För fästelement gäller system 2+ eller 3 för bedömning och fortlöpande kontroll av prestanda, beroende på produkttypen och dess avsedda användning. System 2+ innebär bland annat att tillverkaren ska vända sig till ett anmält organ för att få sin tillverkningskontroll certifierad. För att kunna utfärda ett sådant intyg gör det anmälda organet en första besiktning av tillverkningsanläggningen och tillverkningskontrollen i fabrik, samt övervakar, bedömer och utvärderar fortlöpande tillverkarens tillverkningskontroll.

För produkter som omfattas av system 3 behöver tillverkaren vända sig till ett anmält organ. Systemet innebär att tillverkare ska utföra tillverkningskontroll i fabrik och det anmälda organet ska bedöma prestanda på grundval av de metoder som anges i den harmoniserade standarden.

Tillverkaren ansvarar för att bestämma produkttypen och dess avsedda användning utifrån provningen enligt de metoder som de harmoniserade standarderna SS-EN 14545:2008 och SS-EN 14592:2008 hänvisar till.

Det är tillverkaren som upprättar prestandadeklarationen och CE-märker sin byggprodukt. Tillverkaren ska som grund för produktens prestandadeklaration upprätta relevant teknisk dokumentation. Tillverkaren ansvarar även för att produktens faktiska prestanda överensstämmer med vad som anges i prestandadeklarationen. Därför ska tillverkaren göra provning av stickprov som tagits enligt en fastställd provningsplan.

Distributören och importören ansvarar för att säkerställa att vissa dokument och information följer med produkten, men får inte själva upprätta dokumenten. Dessa aktörer har därför ett ansvar att vid mottagandet kontrollera och säkerställa att produkten uppfyller byggproduktsförordningens krav.

Om det finns skäl att tro att produktens prestanda inte överensstämmer med vad som anges i prestandadeklarationen och CE-märkningen, eller att tillverkningskontrollen eller bedömningen av produktens egenskaper inte är gjorda i enlighet med den harmoniserade standarden har aktörerna olika ansvar:

- Tillverkaren ska omedelbart korrigera bristerna och, om så är lämpligt, dra tillbaka eller återkalla produkttypen.
- Importören ska vidta åtgärder för att bristerna korrigeras och, om så är lämpligt, dra tillbaka eller återkalla produkttypen.
- Distributören ska försäkra sig om att korrigerade åtgärder vidtas eller dra tillbaka eller återkalla produkttypen.

Vad händer efter kontrollen?

Om avvikelser i produktens dokumentation upptäcks kommer Boverket att begära korrigerande åtgärder.

Om inte den begärda korrigeringen görs kan Boverket besluta om föreläggande om rättelse. Ett sådant föreläggande kan förenas med vite. Föreläggande förenat med vite kan bli aktuellt även i de fall när endast formella brister förekommer, såsom avsaknad av eller felaktigheter i prestandadeklaration eller CE-märkning.

Beroende på bristernas karaktär kan även tillbakadragande och/eller återkallelse av produkten bli aktuellt.

Byggsanktionsavgift kan utkrävas för produkter som saknar prestandadeklaration när sådan krävs enligt byggproduktförordningen.

Överträdelse av bestämmelser om CE-märkning kan leda till böter.

Vid frågor

Är det något som är oklart eller har du frågor går det att kontakta Boverket via marknadskontroll@boverket.se. Ange i så fall **Boverkets diarienummer 2705/2021**.

Mer information om prestandadeklaration, CE-märkning och marknadskontroll av byggprodukter finns på Boverkets webbplats, www.boverket.se/ce.